

01/23

Prostředky státního rozpočtu určené na podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství a na podporu dalších aktivit

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2001 pod číslem 01/23. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Rodr.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a užití prostředků státního rozpočtu určených na podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství a dalších aktivit.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2000 a 2001, v případě věcných souvislostí i roky předcházející.

Kontrolu provedly v období od července do prosince 2001 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru životního prostředí a zemědělství a územních oddělení Mladá Boleslav, Kutná Hora, Sokolov, Strakonice, Tábor, Třebíč, Zlín a Šumperk.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“), včetně jeho organizačních složek – zemědělských agentur MZe Nymburk, Havlíčkův Brod, Cheb, Prachatice, Pelhřimov, Jihlava, Uherské Hradiště, Hodonín a Bruntál;

vybraní příjemci podpor a pomoci:*)

Zemědělské družstvo Vrbice, Vrbice, okres Nymburk;
AGRI Loučeň, a. s., Loučeň 52, PSČ 289 37;
Ing. Moc Zdeněk, Starý Vestec 73, p. Přerov n/L, 289 16;
Václav P r o c h á z k a, Vestec čp. 36, okres Nymburk;
BRAZEL, s. r. o., Lysá nad Labem, Litol, PSČ 289 22;
Poděbradská blata, a. s., Poděbrady, Kouty 50, okres Nymburk, PSČ 290 01;
AGÁTA, spol. s r. o., Stará Lysá, PSČ 289 26;
obec Kněžice, Kněžice 37, okres Nymburk;
Sativa Keřkov, a. s., Havlíčkův Brod, Dobrovského 3538;
Zemědělské družstvo Pozovice, Smilov 52, 582 53 Štoky;
Zemědělské družstvo Okrouhlička, Okrouhlička čp. 48, p. Štoky, PSČ 582 53;
Zemědělské družstvo Maleč, Maleč 49, okres Havlíčkův Brod;
Zemědělské družstvo Trpišovice, Trpišovice, Koňkovičky 37, okres Havlíčkův Brod;
ZEMPOL spol. s r. o., Pohled 249, okres Havlíčkův Brod, PSČ 582 21;
STATEK DOUBRAVKA, s. r. o., Chotěboř, Riegrova 27, okres Havlíčkův Brod, PSČ 583 01;

*) Poznámka: Označení kontrolovaných osob registrovaných v obchodním rejstříku, popř. v jiné evidenci, je uváděno – včetně jejich sídla – podle zaznamenaného znění platného v době, kdy bylo schváleno zařazení kontrolované osoby do plánu kontrolní činnosti, a záměrně (v zájmu přesné identifikace subjektu) není sjednocováno ani pravopisně upravováno.

Alena P r o v a z n í k o v á, Chotěboř – Dobkov č. p. 5;
Josef Veselský, Kojkovičky 8, 582 34 Krásná Hora;
Ludvík Š K A R Y D, Chotěboř – Strážkov Hájek č. 75;
AGROWILD Nová Ves, s. r. o., p. Mariánské Lázně, Prameny 20, PSČ 353 01;
RVES BUBLAVA, s. r. o., Bublava 174, okres Sokolov;
SPO-ZEM Nový Kostel, společnost s ručením omezeným, Nový Kostel, PSČ 351 36;
PG-Hazlov a. s., Nový Kostel, Spálená 1, okres Cheb, PSČ 351 36;
Zemědělské družstvo Křižovatka, Křižovatka, p. Skalná, okres Cheb;
Libor L U D Í K, Palackého 657/52, 353 01 Mariánské Lázně;
Rolnická společnost Skalná, společnost s ručením omezeným, Nový Kostel, Spálená 1, okres Cheb, PSČ 351 36;
NARS, spol. s r. o., Krásno, Lesní 532, PSČ 357 47;
ZEMI a. s. Mičovice, Mičovice 55, okres Prachatice;
Zemědělské družstvo „Šumava“ Zdíkov, Zdíkovec 12, okres Prachatice;
Prima Agri PT a. s., Prachatice, Nádražní ulice, PSČ 383 01;
Zemědělské obchodní družstvo Vacov, Vacov, okr. Prachatice, PSČ 384 86;
ZEMPO-VOS a. s. Strunkovice nad Blaníci, Strunkovice nad Blaníci 296, okres Prachatice;
Agrup, spol. s r. o., Dub u Prachatic, PSČ 384 25;
Zemědělsko – obchodní družstvo se sídlem v Němčicích, Němčice čp. 53, p. Netolice;
Ing. Vokál Pavel, Horní Vltavice čp. 28, okres Prachatice;
K O V Á Ř Václav, Husinec č. 261, okres Prachatice;
Kristýna I c h o v á, Vimperk, Kostelní ul. 54;
Zemědělské družstvo Černovice u Tábora, Černovice u Tábora, Dobešovská čp. 590, PSČ 394 94;
Selekta Pacov, a. s., Pacov, Starodvorská 352, PSČ 395 01;
BIOAGRA, obchodní družstvo, Komorovice čp. 59, 396 01 Humpolec;
ZEOS-L společnost s ručením omezeným, Litkovice 17, Žirovnice, PSČ 394 68;
Výrobně-obchodní družstvo Nová Cerekev, Nová Cerekev 148, okres Pelhřimov, PSČ 394 15;
Výrobně-obchodní družstvo se sídlem v Kámeně, Kámen 90, PSČ 394 13;
Zemědělské družstvo „Údolí“, Olešná 83, Pelhřimov, PSČ 393 01;
Agrospol Budíkov spol. s r. o., Budíkov, Humpolec, PSČ 396 01;
Zemědělské družstvo Častrov, Častrov čp. 142, PSČ 394 63;
TEGRO spol. s r. o., Těšenov 61, PSČ 394 03;
Hospodářská společnost Rozseč, spol. s r. o., Rozseč 94, PSČ 588 66;
Zemědělské a obchodní družstvo Luka nad Jihlavou, Luka nad Jihlavou, Hlavatice 357, okres Jihlava, PSČ 588 22;
Zemědělské družstvo Telč, Telč, Za stínadly 426, okres

Jihlava, PSČ 588 56;
 A G R O Hybrálec, s. r. o., Hybrálec 118, PSČ 586 01;
 AGRO družstvo vlastníků Puklice, Puklice, PSČ 588 31;
 Miloš Brtník, Stranná č. 6, 588 62 Vrbanov;
 Pavel D l o u h ý, Pavlov, část Bezděkov č. 8, okres Jihlava;
 Vondrák Pavel, Jihlava, Zimní 5;
 ZEMAS, a. s., Čejč 3, okres Hodonín;
 VOJŠICE, spol. s r. o., Hrubá Vrbka, PSČ 696 73;
 KRATINA, a. s., Dolní Bojanovice 878, okres Hodonín, PSČ 696 17;
 KVATRO-EKOSTATEK, spol. s r. o., Velká nad Veličkou 877, PSČ 696 74;
 Žerotín, a. s., Strážnice 1331, PSČ 696 62;
 Rolnická a. s. Hroznová Lhota, Hroznová Lhota 410, okres Hodonín, PSČ 696 63;
 Zemědělské družstvo VESELAN, Veselí nad Moravou, Jiráskova 1023, PSČ 698 01;
 Agrovit, a. s., Svatobořice-Mistřín 1008, PSČ 696 04;
 Zemědělské podílnické družstvo Nezdenice, družstvo, Nezdenice, PSČ 687 32;
 A. S. B. FRUKT a. s., Buchlovice – sad, okres Uherské Hradiště;
 Agro Okluky, a. s., Dolní Němčí, Nivnická 839, okres Uherské Hradiště, PSČ 687 62;
 ZS Pitín, a. s., Pitín 94, okres Uherské Hradiště, PSČ 687 72;
 ZEVOS a. s., Uherské Hradiště, Nádražní 25;
 Dolňácko, a. s., Hluk, Družstevní 520, okres Uherské Hradiště, PSČ 687 25;
 Zemědělská akciová společnost Nivnice, Nivnice, Brodská 624, okres Uherské Hradiště, PSČ 687 51;
 Zemědělské obchodní družstvo Poolšaví, Uherský Brod – Havřice 2362, PSČ 688 01;
 AGROFOREST, s. r. o., Bruntál, Nová Pláň 26, PSČ 792 01;
 FA-BIO, spol. s r. o., společnost pro alternativní zemědělství s ručením omezeným, Světlá Hora č. 274, PSČ 793 31;
 HORYMAS, spol. s r. o., Rýmařov, Okružní 47, okres Bruntál;
 JANTAR spol. s r. o., Bruntál, Opletalova 8;
 Pradědský lesní závod, a. s., Vrbno pod Pradědem, Nádražní 599, okres Bruntál;
 SILVA SERVIS a. s., Stará Ves, Potočná čp. 334, PSČ 793 43;
 Zemědělský podnik, a. s. Město Albrechtice, Město Albrechtice, Zámecká 1, okres Bruntál, PSČ 793 95;
 Jiří Pavelka, Nové Heřminovy 129, 793 21 NOVÉ HEŘMINOVY.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podané MZe byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách, které podalo MZe, bylo vypořádáno usnesením senátu NKÚ.

S e n á t NKÚ (ve složení: Ing. Zdeněk Rodr – předseda, Mgr. Marie Hošková, Ing. Jana Krejčová, Ing. La-

dislav Zeman – členové) na svém zasedání konaném dne 18. února 2002

s c h v á l i l usnesením č. 01/23/4
 k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

Podle § 2 odst. 3 a 4 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, stát podporuje podpůrnými programy a programy pomoci i mimoprodukční funkce zemědělství spočívající v ochraně složek životního prostředí, aktivity podílející se na udržování krajiny a vytváří podmínky k podpoře méně příznivých oblastí. Podle § 2 odst. 5 téhož zákona podpůrné programy a kritéria pro jejich posuzování stanoví vláda svým nařízením.

Pro rok 2000 upravilo poskytování podpor nařízení vlády č. 344/1999 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny a programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí. Programy byly zaměřeny na

- údržbu zemědělských pozemků v náležitém stavu,
- vyrovnání ztrát v důsledku hospodaření ekologickým způsobem,
- vápnění zemědělských pozemků,
- hnojení zemědělských pozemků s ornou půdou organickými hnojivy,
- změny struktury zemědělské výroby zatravněním,
- změny struktury zemědělské výroby založením porostů rychle rostoucích dřevin,
- změny struktury zemědělské výroby zalesněním,
- založení prvků územních systémů ekologické stability krajiny,
- odbahnění a obnovu funkce rybníků.

Programy pomoci méně příznivým oblastem (věcně zaměřené na stejné účely, jako je uvedeno v předchozí části) se však týkaly jen určitých oblastí – katastrálních území s průměrnou cenou zemědělských pozemků do 4 Kč/m², velkoplošných zvláště chráněných území a zemědělských pozemků v ochranných pásmech 1. a 2. stupně vodárenských nádrží.

Pro rok 2001 řešilo tuto problematiku nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování.

Nařízením vymezilo méně příznivé oblasti a stanovilo výši příspěvků na program pomoci na 1 ha travních porostů. K podpoře mimoprodukčních funkcí a aktivit na udržování krajiny stanovilo programy zaměřené na:

- změnu struktury zemědělské výroby zatravněním,
- údržbu trvalých travních porostů pastevním chovem hospodářských zvířat,

- částečné vyrovnání ztrát v důsledku hospodaření ekologickým způsobem,
- podporu včelařství,
- vápnění zemědělských pozemků,
- založení prvků územních systémů ekologické stability krajiny,
- zalesnění,
- založení porostů rychle rostoucích dřevin.

V obou výše uvedených nařízeních vlády byly zároveň stanoveny podmínky pro poskytnutí podpory nebo

pomoci (dále jen „podpory“), kritéria hodnocení a další postup včetně termínů a podmínek pro podávání a vyřizování žádostí o poskytnutí podpor.

MZe zpracovalo k zabezpečení obou nařízeních vlády organizační pokyny.

Finanční prostředky pro výše uvedené účely byly rozpočtovány a čerpány ze státního rozpočtu z kapitoly Ministerstvo zemědělství (viz tabulka č. 1).

Tabulka č. 1

(v tis. Kč)

Rok	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečné čerpání
2000	3 712 510	3 679 852	3 679 072
2001	2 800 000	2 781 023	1 838 784 ^{*)}

^{*)} Údaje k 15. listopadu 2001.

Schválený rozpočet pro rok 2000 byl snížen rozpočtovými opatřeními o částku 32 658 tis. Kč. Z upraveného rozpočtu bylo skutečně čerpáno 3 679 072 tis. Kč, tj. 99,98 %.

Schválený rozpočet pro rok 2001 byl snížen rozpočtovými opatřeními o částku 18 977 tis. Kč.

K 1. 1. 2001 došlo na MZe k organizační změně – transformaci územních odborů MZe (dále jen „ÚO MZe“) na zemědělské agentury MZe (dále jen „ZA MZe“). Vzhledem k tomu, že v kontrolovaném období roku 2000 bylo ve všech dokladech uváděno označení ÚO MZe, je v textu užito i tehdejšího názvu.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

A. Ministerstvo zemědělství

1. Žádosti, smlouvy a rozhodnutí

MZe v letech 2000 a 2001 koordinovalo a metodicky usměrňovalo činnost ÚO MZe, resp. ZA MZe, týkající se obsahu žádostí, zpracování smluv a rozhodnutí pro příjemce podpor. Systém zpracování smluv v roce 2000 a systém zpracování rozhodnutí v roce 2001 byl v příslušném počítačovém programu nastaven tak, že do textů smluv a rozhodnutí zaměstnanci MZe nemohli zasahovat.

Přesto byly zjištěny některé nedostatky, např.:

- vzory smluv a vzory rozhodnutí směřovaly několik programů podpor, byly shodně používány pro různé podpory (nebyla nastavena správná specifikace předmětu smluv);
- v žádostech, v uzavřených smlouvách a ani v dodatcích ke smlouvám nebylo uvedeno, o jaký konkrétní druh podpory šlo, nebyla uváděna hodnota bodu v Kč (tu bylo možno zjistit pouze výpočtem);
- v uzavřených dodatcích ke smlouvám bylo nesprávně uváděno, že žadateli bude poskytnuta záloha, i když ve skutečnosti šlo o doplatek podpory;

– v dodatcích smluv nebylo uvedeno, jak MZe stanovilo počet bodů a tím celkovou výši podpory v Kč;

– ve vzorech smluv a ve vlastních smlouvách zpracovaných v roce 2000 na odbahnění a obnovu funkce rybníků a změnu struktury zemědělské výroby zalesněním zemědělských pozemků, včetně ochrany lesních porostů, byl mj. uveden text „žadatel má k datu podpisu smlouvy vypořádaný splatné závazky“, který byl v rozporu s ustanovením § 4 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 344/1999 Sb., které mj. stanovilo, že „žadatel má vypořádaný ke dni podání žádosti splatné závazky“;

– v roce 2001 nedodrželo MZe termín 30. 6. pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace na změnu struktury zemědělské výroby zalesněním zemědělských pozemků podle ustanovení § 6 odst. 1 nařízení vlády č. 505/2000 Sb.

2. Databáze

V rámci kontroly NKÚ byly údaje (o schválených a skutečně čerpaných finančních prostředcích na podpůrné programy za rok 2000) vykazované odborem informatiky MZe prověřovány pomocí auditorského programu WinIDEA a programu Excel.

Z prověřování vyplynulo, že tyto údaje nebyly shodné s údaji odboru ekonomiky a financování MZe a vykazovaly značné rozdíly v řádu desítek až stovek milionů korun, čímž byla zpochybněna účelnost a efektivnost prostředků vynaložených na informatické zpracování údajů.

3. Provádění kontrolní činnosti

Podle § 7 odst. 1 nařízení vlády č. 344/1999 Sb. mělo MZe v roce 2000 provádět kontrolu využití poskytnutých finančních prostředků, resp. splnění podmínek pro jejich poskytnutí.

MZe přijalo zásadu ukládající provést tyto kontroly u maximálního počtu příjemců. To v některých případech

vedlo k formálnímu postupu. Např. ÚO MZe Jihlava v roce 2000 provedl 172 kontrol týkajících se udržování pozemků, při kterých nebyly nalezeny závady. Z toho např. v 95 případech nebylo uvedeno, na kterých parcelách byla fyzická kontrola provedena. ÚO MZe Nymburk v roce 2000 provedl kontroly u 187 příjemců, tj. 82 % z počtu uzavřených smluv, přičemž nezjistil závady. ÚO MZe Havlíčkův Brod zkontroloval ve stejném roce 278 příjemců (100 %), kde rovněž nebyly shledány žádné závady a nedostatky. Kontrolou NKÚ však u všech uvedených ÚO MZe byly nedostatky zjištěny, jak je dále uvedeno v tomto kontrolním závěru.

MZe pro účely identifikace pozemků, na něž byla žádána podpora, používalo programový systém pro prohlížení katastru nemovitostí, který převzal data z katastru nemovitostí a měl umožňovat vyhledávání informací o vlastnických vztazích k nemovitostem. Podle sdělení MZe byl systém využíván od roku 1993 v oblasti lesnictví, od roku 1997 začal být využíván ÚO MZe při ověřování právního důvodu hospodaření žadatelů o poskytnutí podpor. Vzhledem ke změně podmínek poskytování dat z katastru nemovitostí, kdy část dat začala být distribuována za úplatu, došlo k rozčlenění agendy na dvě větve. První větev je využívána pro účely správy lesů, kdy data jsou z katastru poskytována ze zákona zdarma, takže MZe je vybaveno aktuální databází. V druhém případě nejsou ostatní agendy MZe, zejména agendy dotací MZe vzhledem k ceně souboru dat z katastru (cena souboru dat za celé území ČR dosahuje cca 25 mil. Kč), vybaveny aktuálními daty. Poslední aktualizace souboru dat proběhla v září 2000 a v době kontroly nebyla již data aktuální a nebylo je možno využívat. Vzhledem k tomu, že jsou data z katastru nemovitostí potřebná pro kontrolu plnění podmínek poskytování dotací, je nutné, aby nově vyvíjený systém pro kontrolu a administraci IACS umožnil přebírání dat. Ten však má být využíván až od roku 2003.

4. Zhodnocení účinnosti podpor za rok 2000

Organizační pokyny MZe k zabezpečení nařízení vlády č. 344/1999 Sb. stanovily mj. konkrétní odpovědnost jednotlivých organizačních útvarů MZe za realizaci poskytování finančních podpor, včetně vyhodnocení účinnosti jednotlivých programů. Kontrolou NKÚ však bylo zjištěno, že jednotlivé spolupracující odbory MZe se na zhodnocení účinnosti za rok 2000 podílely pouze částečně. MZe nezpracovalo analytický dokument obsahující komplexní zhodnocení účinnosti jednotlivých programů podpor tak, aby bylo zřejmé, jakých výsledků v porovnání s cíli bylo uplatněním nařízení vlády dosaženo. MZe zpracovalo několik dílčích materiálů, které pouze podávají přehled o čerpání podpor za rok 2000.

5. Algoritmus výpočtu podpor a jeho dopad na snížení sazby (ocenění) poskytovaných podpor příjemcům

V případech podpor poskytovaných podle § 16 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 344/1999 Sb. bylo u příjemců hospodařících na zemědělských pozemcích s trvalými

travními porosty s průměrnou cenou do 3,50 Kč/m² ve velkoplošných zvláště chráněných územích a v ochranných pásmech 1. a 2. stupně vodárenských nádrží, za něž příjemcům přísluší bodové navýšení dle § 18 odst. 2 a 3 nařízení vlády č. 344/1999 Sb., použito hodnoty bodu 167 Kč, a nikoli 213 Kč za jeden bod, jak bylo zveřejněno ve Věstníku MZe.

Hodnota bodu 167 Kč byla použita na základě dokumentu „Upřesnění algoritmu přepočtu bodové hodnoty do finančního vyjádření v Kč v závislosti na programu (dotačním podtitulu)“. Přestože MZe provedlo toto upřesnění algoritmu výpočtu podpor, nedošlo k jeho zveřejnění ve Věstníku MZe.

B. MZe – územní odbory MZe v roce 2000

1. ÚO MZe Nymburk nepostupoval v souladu s ustanovením § 3 odst. 2 nařízení vlády č. 344/1999 Sb., které mj. stanoví:

„Žádost musí být doložena příslušnými doklady podle příloh č. 1 až 27 k tomuto nařízení. Čestné prohlášení o splnění podmínek pro poskytnutí finanční podpory nebo pomoci, uvedené v přílohách č. 26 a 27 k tomuto nařízení, podává žadatel nejpozději do 31. října roku, ve kterém byla finanční podpora nebo pomoc poskytnuta; ...“

- ÚO MZe Nymburk přijal čestná prohlášení o splnění podmínek od osmi žadatelů až v měsíci listopadu 2000, tj. po stanoveném termínu, a jeden žadatel uvedené čestné prohlášení nedodal vůbec.

2. ÚO MZe Nymburk, Havlíčkův Brod, Uherské Hradiště, Hodonín, Jihlava a Pelhřimov porušily ustanovení § 3 odst. 3 nařízení vlády č. 344/1999 Sb., které mj. stanoví:

„Je-li žádost neúplná nebo obsahuje-li zjevně nesprávné údaje, příslušný územní odbor ministerstva ... ji vrátí žadateli do 30 dnů ode dne jejího doručení spolu s uvedením vad podání a s výzvou k jejich odstranění. Nedojde-li k odstranění vad žádosti do 10 kalendářních dnů ode dne doručení výzvy, považuje se žádost za žádost podanou po lhůtě a finanční podpora nebo pomoc se neposkytne.“

- ÚO MZe Nymburk vrátil žadateli o podporu žádost s výzvou k odstranění vad. Přestože žadatel dodal přílohu č. 11 k žádosti o podporu po termínu, byla mu podpora poskytnuta, a to ve výši 31 598 Kč;
- ÚO MZe Havlíčkův Brod nevrátil v jednom případě neúplnou žádost a chybějící doklady byly doloženy až v průběhu kontroly NKÚ;
- ÚO MZe Uherské Hradiště nevrátil jednu žádost s výzvou k odstranění nesprávného údaje. Teprve v průběhu kontroly NKÚ byl nesprávný údaj odstraněn;
- ÚO MZe Hodonín poskytl finanční podporu v celkové výši 146 452 Kč pěti žadatelům, kteří nedoložili právní důvod hospodaření na pozemcích;

- ÚO MZe Jihlava nedodržel uvedené ustanovení tím, že žádosti, které nebyly řádně doloženy, nevrátil s výzvou k doložení, popř. k odstranění vad. Uzavřel s žadatelem smlouvy a finanční podpory poskytl:
 - u 16 žádostí o poskytnutí finanční podpory (v celkové výši 178 959 Kč) na vápnění zemědělských pozemků s ornou půdou s půdní reakcí do 5,5 pH nebyl doložen seznam veškerých zemědělských pozemků s ornou půdou žadatele s půdní reakcí do 5,5 pH včetně výměr těchto pozemků v ha,
 - u 13 žádostí o podporu (v celkové výši 161 252 Kč) nebyla doložena mapa, která je součástí dokladu o agrochemickém rozboru půd,
 - ve čtyřech případech poskytl finanční podpory na vápnění zemědělských pozemků (v celkové výši 94 401 Kč), přestože žadatelé předložili doklady o agrochemickém rozboru půd týkající se pouze výměry 1 082 ha z celkové výměry 1 909,8058 ha uváděné v žádosti, z níž byla počítána podpora;
- ÚO MZe Pelhřimov poskytl některým příjemcům podporu na vápnění zemědělských pozemků s ornou půdou s půdní reakcí do 5,5 pH, přestože tito příjemci nepředložili doklady o provedení agrochemických rozborů jednotlivých pozemků, pomocí nichž lze prokázat celkovou výměru orné půdy s půdní reakcí do 5,5 pH.
 - u osmi žádostí o poskytnutí podpory (v celkové výši 237 168 Kč) na vápnění zemědělských pozemků nebyl doložen seznam veškerých zemědělských pozemků s ornou půdou žadatelů s půdní reakcí do 5,5 pH, včetně výměr těchto pozemků v ha;
 - u devíti žádostí o poskytnutí podpory (v celkové výši 177 068 Kč) nebyla doložena mapa, která je součástí dokladu o agrochemickém rozboru půd;
 - vydala rozhodnutí o poskytnutí dotace (ve výši 46 618 Kč) na vápnění, přestože žadatel předložil doklady o agrochemickém rozboru půd týkající se pouze výměry 374 ha z celkové výměry 388,4891 ha uváděné v žádosti, z níž byla počítána podpora. Žadatel měl čerpat dotaci nejvýše na 40 % celkové výměry, tj. na 149,6 ha. ZA MZe Jihlava však vydala rozhodnutí o poskytnutí dotace na 155,3956 ha;
 - vydala rozhodnutí o poskytnutí dotace (ve výši 16 157 Kč) na vápnění, přestože žadatel doložil doklady o agrochemickém rozboru půd týkající se pouze výměry 128 ha z celkové výměry 134,6488 ha uváděné v žádosti, ze které byla počítána podpora;
 - vydala rozhodnutí o poskytnutí dotace (ve výši 64 123 Kč) na vápnění, přestože žadatel v seznamu pozemků určených k vápnění uvedl pozemky o celkové výměře 15,0321 ha s pH vyšším než 5,5.

3. ÚO MZe Havlíčkův Brod porušil ustanovení § 4 odst. 1 písm. c) nařízení vlády č. 344/1999 Sb., které mj. stanoví:

„Finanční podpora nebo pomoc se poskytne, jestliže ...

c) žadatel splnil povinnost, jejíž splnění ve stanovené lhůtě bylo uloženo pravomocným správním rozhodnutím vydaným na základě porušení právních předpisů upravujících ochranu složek životního prostředí, k němuž došlo v souvislosti s obhospodařováním zemědělských pozemků ...“

ÚO MZe Havlíčkův Brod poskytl finanční podporu v částce 294 941 Kč žadateli, který nesplnil povinnost uhradit pokutu ve výši 24 769 Kč uloženou mu rozhodnutím Okresního úřadu v Havlíčkově Brodě.

C. MZe – zemědělské agentury MZe v roce 2001

ZA MZe Jihlava porušila ustanovení § 3 odst. 3 nařízení vlády č. 505/2000 Sb., které mj. stanoví:

„Je-li žádost neúplná nebo obsahuje-li zjevně nesprávné údaje, příslušný regionální útvar ministerstva ... ji vrátí žadateli do 30 dnů ode dne jejího doručení spolu s uvedením konkrétních vad podání a s výzvou k jejich odstranění. Nedojde-li k odstranění vad žádosti do 10 kalendářních dnů ode dne doručení výzvy, považuje se žádost za podanou po lhůtě a dotace, případně vyrovnávací příspěvek se neposkytne.“

ZA MZe Jihlava nedodržela uvedené ustanovení tím, že žádosti, které nebyly řádně doloženy, nevrátila s výzvou k doložení, popř. odstranění vad:

D. Příjemci podpor

1. Ing. Zdeněk Moc, Starý Vestec 73, porušil v roce 2000 ustanovení § 7 odst. 3 písm. a) nařízení vlády č. 344/1999 Sb., které mj. stanoví:

„Jestliže žadatel

a) v průběhu roku, ve kterém požádal o poskytnutí finanční podpory nebo pomoci, nesplnil některé z kritérií, na které bylo poskytnutí finanční podpory nebo pomoci vázáno, ...

je povinen v souladu se zvláštními právními předpisy ... vrátit poskytnuté finanční prostředky v důsledku skutečnosti v tomto odstavci uvedených na celý program podpory nebo pomoci, kterého se tyto skutečnosti týkají.“

Příjemce neoznámil ÚO MZe, že došlo v průběhu roku, ve kterém požádal o poskytnutí podpory, ke snížení výměry jím obhospodařovaných najatých pozemků o 7,7632 ha. Tím neoprávněně čerpal finanční prostředky na tuto výměru.

2. AGROFOREST, s. r. o., Bruntál v roce 2000 nedodržel ustanovení čl. IV bod 3 písm. d) smlouvy o poskytnutí podpory č. 167/2000-2159, které stanoví:

„Dále se žadatel – příjemce zavazuje: ...

d) Neprodleně oznámit příslušnému ÚO MZe a finančnímu úřadu níže uvedené skutečnosti pod bodem 1. – 3. a v případě:

1. uvedení nepravdivých údajů

– vrátit poskytnutou finanční podporu nebo pomoc (ve formě zálohy nebo celkové platby) v plné výši a zaplatit stanovené penále...“,

a dále ustanovení čl. III bod 2 písm. d) smlouvy o poskytnutí podpory – pomoci č. 252/2159, které stanoví:

„Dále se žadatel – příjemce zavazuje:...

– d) Neprodleně oznámit příslušnému Územnímu odboru MZe a finančnímu úřadu uvedení nepravdivých údajů, nesplnění účelu nebo rozsahu, na který byla podpora poskytnuta, případně porušení dalších povinností vyplývajících z této smlouvy nebo nařízení vlády,...

Příjemce v rozporu s čestnými prohlášeními neměl v roce 2000 ke dnům podání žádosti o podporu na údržbu zemědělských pozemků a žádosti o podporu na zalesnění zemědělských pozemků vypořádaný splatné závazky vůči Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR ve výši 29 390 Kč. Tento příjemce obdržel v roce 2000 od ÚO MZe Bruntál finanční podporu v celkové výši 1 598 666 Kč. Neoznámil ÚO MZe Bruntál a Finančnímu úřadu v Bruntále uvedení nepravdivých údajů v čestných prohlášeních a nevrátil poskytnutou finanční podporu.

3. **SILVA SERVIS, a. s., Stará Ves** předložila v roce 2000 a 2001 předepsané doklady k žádostem o poskytnutí podpory na zalesnění zemědělských pozemků uvedené v příloze č. 15 nařízení vlády č. 344/1999 Sb. a v příloze č. 13 k nařízení vlády č. 505/2000 Sb. až po stanovených lhůtách, tj. po 30. 6. 2000, resp. po 30. 4. 2001.

III. Vyhodnocení

V rámci této kontrolní akce bylo prověřováno poskytování, čerpání a užití podpor a pomoci u MZe, u devíti vybraných ZA MZe a u 78 příjemců podpor. Kontrolou NKÚ byly zjištěny některé systémové nedostatky a porušování obecně závazných právních předpisů, a to zejména:

U MZe

- byly zjištěny nedostatky u zpracovaných žádostí, smluv a rozhodnutí (nebylo zřejmé, o jaký druh podpory jde, nebyly uváděny hodnoty bodů v korunách) a další věcné i formální nedostatky;
- v některých případech byly podpory a pomoci poskytovány na základě neúplných žádostí a dokladů a nebyly dodržovány stanovené termíny;
- nebyla vyhodnocena účinnost jednotlivých druhů poskytnutých programů a podpor a ani skutečnost, jak finanční prostředky posloužily ke splnění stanovených cílů.

Příjemci podpor čerpali finanční prostředky, i když

- nesplnili vždy závazky uvedené v předkládaných žádostech,
- neprokázali vždy právní důvod hospodaření na zemědělských pozemcích,
- uváděli nepravdivé údaje v čestných prohlášeních o splnění podmínek pro poskytování finanční podpory.